

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

LOCURI CARE AU DEVENIT ISTORIE

Monumentele soldatului român

Vulturii de piatră din satele Moldovei, ale Transilvaniei și ale Munteniei și soldații zvelți, cu căscă, pușcă și balonă, așezați pe socluri modeste în fața școlilor, a căminelor culturale, a primăriilor ori a bisericilor de demult, implicând în antichitate care vine șase sau șapte decenii. Pietre de hotar ale lumii sufletului nostru, aceste simboluri ale jertfei supreme a țărănilor români au traversat secolul, către azi, înveștimate în aerul tare al eternității satului românesc. Aproape că nu este comună în România din care să lipsească Monumentul Soldatului Necunoscut. De fapt, „cunoscut” ori „necunoscut” sînt, în acest caz, termeni unei onozii exclusiv li-vrești, fiindcă niciodată pentru țărăniștii români, morții săi nu au rămas „eroi necunoscuți”. Chemarea acestor eroi pe numele lor de stare civilă este, în ultimă instanță, o operație care aparține inevitabilei hirocratii a intențio-nilor militari ori a statisticie-nilor. Căutînd însă în sufletul simplu al văduvei de război ori al mamei rămase fără fiu, din Gorj, Maramureș, Vaslui ori Banat, vom înle-ge un adevăr emoționant: niciuna dintre ele nu-și jelse-nimăi hărăzilor ori fiilor căzuți pe cîmp de luptă, pe Gheorghie, pe Tilișuț, pe Petru ori pe Pavel. Jalea lor e mult mai puternică; ea cuprinde lacrimi vărsate pentru toți cei căzuți din sat, pentru toți cei căzuți din țară. Astfel, monumentele de care vorbim sînt simbolu-ric acestui sentiment fără seamănă numit recunoștință pentru Eroul Patriei. Vulturii de piatră și soldații fără nume cîmpului în bronz nu stau prin sate ca un memento, căci eroii aceștia nu au nevoie, pentru a fi de-a pururi vii în sufletul mamelor și al nostru, de mo-numente. Luptînd pentru Eli-herarea Patriei și jertfîndu-se pentru libertatea românilor, părinții noștri n-au mai avut timp să-și scrie testamentele (ori să le dicteze notariilor)...

Dar se presupune că de-ar fi făcut-o, ar fi dorit împinzirea țării cu astfel de monumente care să fie, pentru eternitate, „copla” fidelă a chipului lor în luptă, viețuind și luptînd, și nu în moarte. Neclintirea acestor monumente nu amin-tește de neclintirea în care l-a trecut pe acești eroi moar-tea, ci de aceea, impresionan-tă și mai puternică decît a hronzului și pietrei, cu care au apărut hotarele țării. Iată cum, de fapt, mulțimea de monumente ale eroilor din sa-tete țării au răbătut prin vreme, pînă la noi, ca semne ale forței cu care au trăit și luptat, ca simboluri ale unor vieți dăruite pe altarul veșnic viu al Patriei, închinată unui ideal mai presus decît oricare dintre idealurile omenești: „libertatea și neatinerea țării. Mai poți întîlni încă prin sate „veterani” de la Păuliș și Feleac, avem încă, pentru un timp, acest suprem privi-legiu: de a sta de vorbă cu „monumentele vii” ale dem-nității naționale, în ipostaza ei de la 23 August 1944. Oamenii aceștia care ne sînt bu-nici și părinți au urme de schije pe corp și sînt inva-lizi, dar cu mintea încă lim-pede: din povestirile lor, ca și din „învățătura” statuilor, luăm încă o dată aminte la adevărul că istoria patriei este istoria omului simplu, a înfăptuitorului ei nemîlciat, căci nimeni nu are forța de a conferi semnificație univ ersală luptei și jertfei individua-le înfăptuite în numele unei cauze colective. Fără „autentifica-rea” de către popor a actualui istoric, oricare ar fi el, nici o jertfă nu are semnificație. Da-pă cum, așa cum s-a întîmplat în anul 1944, atunci cînd reîn-tăia acelui popor a fost lege, adevărată ca atare de două milenii, nici o jertfă nu a fost prea mult și nicina făcută în zadar. Este aceasta, desigur, lecția de istorie pe care se-o oferă și astăzi, în satele și așezările noastre. Monumentele Soldatului Român.

Ion Longin Popescu

0 revistă antirăzboinică:

„România viitoare”, 1944

Săptămînalul România viitoare a apărut la București între 1941-1944 în două serii distinc-te ca ideologie. Prima serie, între 23 martie 1941-30 decem-brie 1943, cu orientare ambiguă, deși se subînțelege „săptămînal de naționalism constructiv”, prim-redactor fiind prof. Napo-leon Crețu. Între 1941-1942 co-laborează: Napoleon Crețu, George Dumitrescu (Literatură și război), V. P. Nicolau, I. U. Soriciu, Ernest Verzeș, dr. Ion Simionescu, Sebastian Popovici, C. Fierăscu (Despre Alecsandri), Gh. Cronț, Emil Cazacu (Ver-suri), Virgil Carianopol (Ver-suri), George Doru Dumitrescu (Proză), Agatha Grigorescu-Bucovă, Alex. Cerna Rădulescu, Const. Stelian, Ion Pillat (tra-du-ceri din Ch. Baudelaire), Lucian Dumitrescu, Petre Homoceanu, Emil Giurgiuca, Ion Larian Postolache, Ioan I. Horga, Onca Talpa etc.

În cursul anului 1943 se adaugă colaborările unor stu-denți ca Radu Flăvie (Cronă), Teiu, Radu Pătrășcanu, M. I. Cosma (Mihail Cosma), Emil Manu etc.

Începînd cu nr. 1 din 13 febr. 1944, prim-redactor devine Al. Cerna Rădulescu substituind dis-pare și revista devine democra-tică, în mod evident non-confor-mistă. În primul număr apare un interviu semnificativ luat lui Victor Effimiu (Problema păcii universale) și se tipărește ca un protest (reactualizat) la răpirea Transilvaniei poemul Horia de Aron Cotruș.

În nr. 2: o notă critică la adresa revistei Gîndirea, ceva despre polemica Șerban Cioculescu - Camil Petrescu pe tema

Emil Manu

Continuare în pag. a 6-a

MONUMENTUL OSTAȘULUI ROMÂN DE LA CAREI • SCULPTURA: VIDA GEZA • ARHITECTURA: PETRE DIMBOIANU

Întîmpinare de August

...Și-a fost atunci o luptă pe viață și pe moarte
poporul și partidul formau un cald șuvoi
noi n-am întors doar armele-atunci, ci marea carte
a feței și duratei unui întreg război
noi ne-am luptat și după ce ne-ntrăgîrăm vatra
pe unde-au fost românii au răsărit statui
iar dacă azi e soare în Debreșin și Tatra
am pus și noi un umăr la înălțarea lui
acum, cinstirea zilei e parcă mai frumoasă
și acest an, el însuși, e mai îndălțor
azi sîntem mai puternici, stăpîni la noi acasă
și-o purpură mai vie se-aprinde-n Tricolor
e pace și lumină în sanctuarul țării
hotarul ne e sigur și cronicile-ntręgi
e rodnică sămînța acelei mari victorii
ce-a rînduit în țară noi temelii și legi
înțăpîșim planetei azi pilda cea înaltă
a tot ce poate face un neam pe el stăpîn
și-n imnul ce se naște din plug, condei și daltă
zidim nu doar o țară, ci și un om mai bun
și, fie că ni-e vorba română sau maghiară
germană, sîrbă, idîș, de orișice alt fel
purtăm cu toți în inimi doar un partid și-o țară
și un singur crez - acela de comuniști fideli
urmăm toți laolaltă mai ferm și mai tenace
acele mari principii ce ne călăuzesc:
progresul, dezarmarea și lupta pentru pace
și-o ordine mai dreaptă pe globul pămîntesc
și tot ce mișcă astăzi în dulcea Românie
de la bătrîni și tineri, pînă la riu și ram
toți am jurat credință acum și pe vecie
eroului prin care ne-am re-nălțat ca neam
el este fiul țării, mindria ei și forța
de-a ne croi în lume, independenți, un drum
el e clarvăzătorul fără de care August
n-ar mai fi dat, întregă, lumina de acum!

Corneliu Vadim Tudor

● În acest număr: ● Cronica literară de Dan Cristea ● Mircea Eliade: „De la Zalmoxis la Gengis Han” - Adenda la o prefață ● Cartea de debut de Nicolae Ciobanu ● Jurnal de poet: „Tonitru” de Ioan Alexandru ● Proză de Marian Drumur ● C. Stere - astăzi - articol de Ion Popuc ● Atelier literar de Geo Dumitrescu ● Cronica edițiilor de Gheorghe Suci ● Sport

NATIONAL ȘI UNIVERSAL

Petre Pandrea, academic și antiacademic

editarea Esteti-cii lui Simion Bărnuțiu, petre-cută acum cîțiva ani de zile, este în mă-sură să repună în discu-ție Filozofia politico-juridică a lui Simion Băr-nuțiu de Petre Pandrea, apărută ca teză de doctorat în 1935. Ocolită în ge-neral de comentarii operei lui Pandrea (Eugen Simion, N. Manolescu s.a.) nu însă și de comenta-rii lui Simion Bărnuțiu, cartea despre Bărnuțiu conține suficiente eleme-nte critice necesare pentru trasarea adevăratului profil al scriitorului. Căci, deși personalitatea lui Petre Pandrea scapă eti-chetărilor și definițiilor, cel puțin una din direc-țiile ei de manifestare nu poate fi trecută cu ve-derea. Este vorba de pro-pensiunea autorului pen-tru problemele ideologice ale unei personalități sau ale unei epoci istorice. Mai înainte de a scrie Germania hitleristă, din 1933, radiografie volteria-nă a unei epoci ce avea să devină nefastă pentru omenire, Petre Pandrea a încercat să descrieze i-deologia pasionistă din Transilvania prin inter-mediu personalității lui Simion Bărnuțiu. Alegerea însăși a subiectului este în măsură să ne lămu-

rească asupra orientării teoretice a viitorului scri-itor. Elaborată în 1928, anul Manifestului Critic al AIB, care ridicase im-potriva sa pe Călinescu, Ralea și mai ales pe Ca-mil Petrescu prin ultimul număr al Căminii literare, rămas nedifuzat, lucrarea despre Bărnuțiu este re-luată în 1935 în vederea trimiterii ei la tipar. De-sigur, numai confruntarea celor două variante ar putea clarifica întrebarea dacă între acestea există

diferențe ideologice fla-grante, sau schimbări ra-dicale de opinie. Înclinăm să credem că ele nu exis-tă, întrucît autorul ei cu-noștea încă din liceu me-toda de interpretare a materialismului istoric. Or, tocmai această meto-dă atribuie Filozofiei poli-tico-juridice a lui Si-mion Bărnuțiu un interes aparte, atît în rîndul lu-crărilor de acest fel, cit și în ceea ce privește destinul viitor al autoru-lui.

Asadar, cînd în anul 1928, Petre Pandrea (alias Petre Marcu Bals) îm-preună cu Sorin Pavel și Ion Nester publică un manifest antiacademic, el redactează o lucrare ar-ticulate după toate regulile academice ale genului. Însăși eforturile stilistice și de organizare ale ma-terialului, aparent etro-clit, sînt tot attea semne că Pandrea își impunea să demonstreze posibili-tăți de analizare științifică a unui subiect academic. În fine, fără a face cauzis-tică de ocazie, se pune întrebarea: care este, la 1928, adevărata față a lui Petre Pandrea? Acesta din întempestivul Manifest...

M. N. Rusu

Continuare în pag. a 6-a

Valuri

Numărătorii valurilor mării ca și cei ai stelelor nopții, con- siderați dintr-un punct de vedere, lipsiți de relativitate, sînt mai cetezători decît scafandrii, că- țării ori de a sta de vorbă cu „monumentele vii” ale dem-nității naționale, în ipostaza ei de la 23 August 1944. Oamenii aceștia care ne sînt bu-nici și părinți au urme de schije pe corp și sînt inva-lizi, dar cu mintea încă lim-pede: din povestirile lor, ca și din „învățătura” statuilor, luăm încă o dată aminte la adevărul că istoria patriei este istoria omului simplu, a înfăptuitorului ei nemîlciat, căci nimeni nu are forța de a conferi semnificație univ ersală luptei și jertfei individua-le înfăptuite în numele unei cauze colective. Fără „autentifica-rea” de către popor a actualui istoric, oricare ar fi el, nici o jertfă nu are semnificație. Da-pă cum, așa cum s-a întîmplat în anul 1944, atunci cînd reîn-tăia acelui popor a fost lege, adevărată ca atare de două milenii, nici o jertfă nu a fost prea mult și nicina făcută în zadar. Este aceasta, desigur, lecția de istorie pe care se-o oferă și astăzi, în satele și așezările noastre. Monumentele Soldatului Român.

nu crezi că stadiul estetic este insufi-cient pentru un om trecut de 30 de ani? Nu i-am răspuns, ba chiar m-am așezat pe o bancă hotărît să număr cu puțin pînă voi trece de valul cu numărul 1023. Dădăți însă, mi s-a părut că marea se inclină ca într-un tablou și că privirea mea avea per-spectiva Lunii, care măsoară singu-rătatea apelor iar de acolo, de sus, ni-mic nu mai avea măreție, astfel că l-mentitatea apei părea redusă la cavi-tatea unui cazan atîrnat, printr-un ca-blou, de un inel dintr-un degetul unei mîini care se continua cu un nor; atîr-cii am observat cum inelul acela imprima cahlului (de care spinzura întreaga imagine) o mișcare abia sesizabilă, dar care, dedesubt, se amplifică în ase-menea măsură încît, valurile dădeau peste marginele cazanului. Cînd am cercetat mai atent, m-am convins că, de mare, atîrna și pămîntul și că naș-terea valurilor se datoră unui balans transmis prin inel, balans ce antrena nu numai planșeta noastră, ci chiar Soarele și Universul întreg, prins de același inel și că materia nesfîrșită este din totdauna legănată ca un cop-il nu doar pentru a adormi, ci ca să nu se mai trezească niciodată. Astfel, din numărătorii valurilor, am ră-mas cu credința că materia este o naș-tere grea, că ea doarme, că esența ei este somnul, și că numai eu sau alți numărători de valuri sîntem treji și nu vom adormi niciodată.

Gheorghe Pituț

● În pagina a 3-a: ● Biografia cărților noastre: ● Vasile Rebreanu: „Adevărata avangardă a literaturii române sunt marii ei cititori”

INCIDENȚE SOCIOLOGICE

...măsura tuturor lucrurilor...

Una din frazele lăuate de an-ticul Protagoras constituie pînă azi un model de sinte-ză între antos și gnosis. El spune: „Omul este măsura tuturor lucrurilor, a celor ce sînt cum sînt și a celor ce nu sînt cum nu sînt”.

Acest enunț a tulburat prejudecăt (a celor ce nu sînt cum nu sînt...), a generat viziuni și interpretări („mă-sura tuturor lucrurilor...”), a fost sen-tință și imbold (omul este măsura...).

Paginii întregi de comentariu pentru un text care stă în sine. Rareori aseme-nate texte pot fi luate ca pretext fără a se crea, aproape instantaneu, o mi-nimizare a intenției - cel puțin în raport cu pretextul. Și totuși noi îl vom

folosi pentru a face pasul de la o idee la o convingere, de la constatarea plectoarie.

Această idee - însușită atît de dife-rit de specialiști și nespecialiști - a ajuns notorie fie sub forma ei „ba-nală”, fie sub cea „de bun simț”, fie ca „problemă-cheie”. Este vorba de rosturile (fundamentale) și funcțiile sociologiei literaturii și al fenomenului artistic propriu-zis (creație, circulație, audiență etc.). Cel mai „binevoitor” dintre nespecialiști a rezumat la a-1 recunoscute dreptul de a emite cunos-tințe specifice (relativ diferite față de cele de istorie, teorie, estetică, criti-că literară). Pe scurt - o modalitate, între altele, de cunoaștere post fac-tum a literaturii și a fenomenelor cu care aceasta se asociază întîmplător, condițional sau determinant.

Pentru o altă categorie de cercetă-

M. Lunca

Continuare în pag. a 6-a

Tonitza

Par a trumpe din istorie
prin acest zăgăzav tot
noptii pământului ră-

Tonitza: • „Doi copii” • „Peisaj marin la Mangalia” • „Tucileană”

Sunt fețe de copil abia svitate
de plinsul marelui lor, în-o pro-

și ochii păstorilor enormi de pe
pereții Durăului unde l-a așezat

Ioan Alexandru

Scrîșnete o mecanică nouă
Lipsită de culele și roți.

Cercul

În gâul unei lacrimi ca încă-npodește
Frunzișul bălții clipei rotunde

Deosebiri

În fecinca vastă a rațiilor dințate
Plinsul se transformă, plinsul nu se-aruncă

tudor gherman

Matca

Să-nțeașă cerul, a fulgerat și pământul
Dar crăpătura bezei a rămas, s-a lărgit

Cureaua

Pădurile de singe mai miresmă un voră
Cînd mi le-oduce vîntul nu le întorcîncopi,

Mina

Mă prăbușesc în mina din mijlocul
Guni de pasăre

ana mureșanu

Afrodita

Ascult, ascult. Urmele nopții, popoare
de șoaapte.

Șoaapta frunzei, nu, șoaapta mării,
Nu,
Șoaapta nisipului, nu, șoaapta frigului,

Nu alte sunt cuvintele
Frumosul meu trup mi este încă

Înainte

Un na ca a inserare în gura dimineții
Cu violet lucind și catopindu-mă.

Înainte
pasului de fiecare zi

Doar câteva vechi obiceiuri
Au devenit amintiri

Roza cerului nu mă mai îmbrătă

Cu primele fructe ale verii
Pirgurile pentru mine anume

Undeva cerul se zbate

Între pereții fără sprijin

În adinc petola de piatră

Melc închis, străin bucuriilor

De nevădit

sterian vicol

Părinții noștri

Lumina de sub pleoapă lozgește în părinți
Și-i dor nerurile-i pînă departe-alară,

Îi tot aprind în singe ferestre pentru noi

Că poate i-am uitat - dar n-am uitat

Da, cînd ne-aceară zăpezi și-n sine,

Răbulnim deodată, că încă nu ni-e prea

Simțim cum se caboară pereții în pămînt

Și cum deasupra casei ca roșul de albine

Lumina de sub pleoapă lucrează în părinți

Curatele imagini despre copii, și-i fură

Manuscrisul

În lumina subțire cît litera

În bătaia lumii, clapotul atîrnînd ca o

În vîntul bate de-atunci, și guri

De pămînt, se deschid la rădăcina altui griu,

În vîntul bate de-atunci, și guri

De pămînt, se deschid la rădăcina altui griu,

În vîntul bate de-atunci, și guri

De pămînt, se deschid la rădăcina altui griu,

În vîntul bate de-atunci, și guri

De pămînt, se deschid la rădăcina altui griu,

zornînd în adîncă vertebră,
larba uscată luminează ceaștea cărării

Cumpănă

Noții au ceva cu marmintele
Așezate prea bine în limpede deal,

Semn îngropat

Și șorpala prelung, cu capu-nșingurat
Cărarea o țoia în marginea grăului,

radio

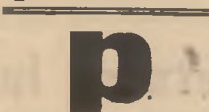
Petre Pandrea

Am urmărit cu multă plăcere sâp-
tămîna trecută, cu mare întotdeauna

la dezîntăie imaginația în sensul po-
lemic, care l-a purtase atît de

Ioana Ieronim

plastică

Joaca de-a
forme

Acastă primă expoziție personală
a lui Virgil Mihăescu (Galeria „Si-

ziurdonor romantice este redus la o
ființă carbonizată, căsuță pe pămînt

Grigore Arbore

muzică

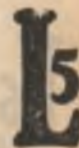

Concert de muzică
românească

Dacă numărul concertelor de muzi-
că românească a crescut în această

țuț, adevărat peisaj românesc, este un
spațiu magic asimilat snor, unde ori-

Grete Tartler

Atelier literar postea redacției

LUCIA MORARU: Scăderea a tonusului liric și a limpezimii expresive. Măsură, „Memorior”, „In această noapte”.

R.S. CONSTANȚA: Cielul „Aur” discursiv, pesimistic (unor, monoton), cam fără suflet și tensiune (veea mai bine, IV). Intre celelalte, multe versificări oneste, mijloci, dar și câteva pagini demne de atenție („După”, „Timpul”, „Reverberații”, „Tandum”).

L.C.M.: Pute să fie ceva mai bine în ansamblu și mai ales în „Nu știu”, „Bogăția”, „Cotidian”, „Concetric”.

V. CROITORU: Un plus de echilibru, de limpezime, în general. „Starea oamenilor”, „Verbul”, „Marea”, „Vocala”, „Istoria” (dar de ce această formă manifestă a titlurilor — de proces-verbal — care nici nu a apărut?).

A. ALUI GIL: Frumose gândurile și proiectele din scrisoare. Și în versuri se simte un plus de maturitate, un efort de adâncime și gravitate, de proprietate a expresiei („Cali de lemn”, „Din”, „Lacrima”, „Manifest”, „Attea războaie”, „Singurătățile furnicilor”, „Grădinarul”).

A. ALBU: Nu sînt noutăți semnificative. Citeva pagini greoaie, crispate, fără arii, câteva altele ceva mai curșive și mai curate („Femeie”, „Măsur”, „Pe drum de amurg”).

ANA TANĂSESCU: Nu-și găsește încă locul în gestul liric pe măsură aptitudinilor de „Justificată prezentă”, mai degrabă proza-comentariu. În „Cine de verde” e parcă un început mai bun.

R. M. ȘERBĂNICĂ: Condeciul e încă timid și parcă speriat de el însuși. Trebuie să exersezi mai mult și mai divers, trecind de limita micilor broderii sfioase, intimiste, unor con-

venționale, uneori. În cele două plerici, citeva pagini mai infirmate. „Sfigere”, „Troscu”, „Cuvintele”, „Ceva”, „Aripă străvezie”, „Patrie”, „Drumuri”, „Satul”, dar gândul și vorba se opresc la jumătatea drumului... (Pe viitor, scrieți fiecare poezie pe fișă și nu uitați să le încheiați pe toate!).

I. POTOLEA: Am primit cele două plerici (plus ilustrația din departări, pentru care vă mulțumim). Impresii de drum sunt interesante, tăioase, turburătoare (ele sînt „crude” încă, trebuie să le lăsați să se așeze și să se odihnească mai rășină și cum...). Versurile, ca impresii generale, par în progres, deși extravașantele pastrele, violente și, uneori, fără substanță, n-au dispărut cu totul. Nu s-au părut mai bune. „Dimineață”, „Un dno țirziu”, „Eu atunci mă fac urîț”, poezie și „Sentiment cu ochi”, „Poezmul din trunchiul copacului” (acesta din urmă, cam imbecil și confuz). Dar „ehelii”-urile nu sînt deloc de idei și metafore!

NONA TROC: Versurile sînt pe linia știută, cu aceleași calități și iluzuri. Nu se observă, încă, un spor, un progres, denăsierea timidității și sovăielilor începutului, mai mult siguranță în sine. Mai bine în „CS. sau ne-mi”, „Tel”, „Sofu tomatie”. Mult mai bună, „La o aniversare”, chiar dacă nu toate înțeleșurile sînt limpezite.

N.T. — BRAILA: Mulțumiri cordiale pentru mișcătoarele urări.

F. ARNOLD: Nu putem răspunde acasă, din multiple motive (usor de bănuși și de interes, în primul rînd, din dorința de a nu neceștați volum o imagine nimeni: neputînd răspunde tuturor, nu răspundem nimănui).

Al. Regeș, Andreia, Mihai Căciula, Maria Cioranu, N. Lixăndra (Cimp minai), L.

Val. Munteanu, Elena Dumitru: Nimic nou!

Magdalena I., Gabriel Săndulescu, R. Petrică Chirilă, Viki Dreda, Tessa: sînt unele semne bune, merita să insistăm.

Smaranda Boicu, G. Andronie-Prata, L. Fintinaru, Ingrid Săndulescu, E. M. Casacu, Elias Răvan, Iulian Borcan, S. Danilaș, Emil Reju, Andrei Petru, Lucian Negreni, T. Lovinescu, Petru Abrudean, G. Anton-Ritov, M. G. I. Tălcăș, C. S. Dădău, Cătălina Castellan, Dumitru Anghel, Florian Munteanu, Dan Nistorescu, Aneta Dragan, Ioan Barb, Traian Grăniș, Răzvan Al. Tambu, Ovidiu Tin, C.M. Diel, Eugenia Miha, Nicolae G. Măgălăieș, Manole Ioan, N. I. Bălcănuș, Florian Borleanu, C. C. Bihor, Ioan Emil, Mathias, Emil Bălan, Hozol Mircea, V. Savin, Mihai C. Constantin, Ion Mădălin, Gertrude Weiss, Violeta Cerchez, Ion Marin Bistrița, C. Bucur, Ioan-Răduț, Maria Ștefan, Gabriel Dărăban, Ștefan Ștefan, Ion A. Ion Biriș, Gh. Ștefanescu, Dăra Bădău, Ion Mădălin, Adă I. Nicolae, C. Măgălăieș, M. Munteanu, V. Ștefan, Tudor Mariaș, Daniela, Harab Vasilescu, Vasile Tăgă, Valeria C. Măgălăieș, Anghel Adrian, Păpa, Valerica Căpă, Florina Alilei, Augustina M. Bălcănuș, Adria Șerban, Lavinia Naghi, Ion Căciulaș, Marina Dumitrescu, Ion Bira, Anel G. Ionescu, Emma Burlescu, E.O. — Em. V. Alex. Dana, Nicolae Păpa, Iulian Măgălăieș, Lidia Măgălăieș, R. Petrică, G. Telegaș, Parvulescu M. (mai bine în „Cimp minai”), încercări de nivel modest.

Geo Dumitrescu
N.E. Manuscrisele nu se împășină.

Să ai curajul rostirii

Să ai curajul rostirii cu limba proștită în dinți și caieci voați întinse-n tot corpul. Să caieci pe așeză subțire, frigul opoi să te-gamașie, „Măz unde colici” strigă arbul. Să rizi cînd de tine omenirea va rîde, te-asteapă fierbînti ochii lubitei. Plînge dorul carbul. Să aștepte zua-înfloriri caie dor dorm în părinți.

BORIS MARIAN

Peisaj cu cal albăștri

Uneori, noaptea mă scol din pot și pe nesimțite intru-n tabloul de pe perete cîineva stîngă: da-te mai încolo băiete l caii stăroie cu zăbala în spumă soarele începe să frigă eu m-așă de fiecare și-i spun: sînt fătă nu sînt băiat și-i rog: sînt fătă, ia-mă și cu-mă l ai galopază stîrînd evantai de nisip galopază și-opoi iar la trap unde? mă-ntrăcă cu albaștri, spune-ne unde, că tu ne-ai picat și eu rîmîn mersu în urmă rîmîn la fel de singur în fața dimineații și puste și sînt apoi cînd mă strecur în pot că am visat.

ANCI DAN

Plopii

Plopii, ca niște cuite în picioare, injectează zgomot în cer ca pe o substanță fulbure și grea, ciocane pneumatice seceră lanuri înalte de lînie crudă, vîntul naște mereu iluzii că se comprîmă înfîntul și mine vom putea iesi la scîldat de-a dreptul în ape cerului.

FRANCISKO KOCSIS

Cobilîța

Mama înveceată ducea pe umeri cobilîța... urca poțea îngustă de la rîu — se străduia să țină echilibrul: prezentul în față, trecutul în urmă apăsa pe umeri ei și grăbea cu pesul să-l alunge. Pe deal cobilîța o rămas ca un semn al timpului mai sus de rîu.

MARIN CIORANU

Lumina trupului

Tranurile poștale au plecat fîrd cîntecul meu. Inflația vorbelor e o bacă de care nu mai sufăr demult. Aș fi putut să născocesc prin cuvinte o lume perfectă dar miinle mele, încă fierbînt de lungie îmbrășîri prin porcuri, stău între filele cărții ca o floare prescăt.

(O cruce plînd cu mori de vînt, cu frunze cîndînd într-o lume-n nici una, cu victoriele mărunte care au pregătît această înfrîngere)

Rămîn în genunchi pe iarba străveche din ascultînd trimbetele de aur care vestesc lumina trupului tău. Frunze mai ușoare ca aerul, stărînd prin copaci, îi anuntă splendoarea.

Se întunecă, în oglinzile reci de-aldată, străvezii paradisuri de carte poștală. Acolo, un lotus se rotește, noaptea de noapte, arătînd acea rară perfecțiune a lucrurilor care încă n-au trup.

Corăbieri în marea furtună

Facem propuneri realului și ni-l apropiem cum lava sticloasă se face una cu pămîntul răcit de ani cum carnea pe oase se închează continuînd să vieze și să mizeze zborul cu oase mai grele ca aerul mai albe ca moartea și existența ei corăbier scheletic ca nu-și atînge sîrșitul în neaștele peregrinări pilina apelor soarbe aerul pilina aerului soarbe apa un echilibru precar și prin acestea cu atît mai necesar zborul înalt se umbrește în țigăre de piatră respirația apelor e închisă în munți furnicile vestesc ploaia iar noi cu dișiri mecanice primim spre calarg.

ION TEODORESCU

VIORICA IONESCU

NELU STANCIU

CRONICA EDITIILOR

Dosoftei: „Opere” (I)

1. Curios drum editorial urmează unele din capodoperele literaturii române! Genezații la rînd se inspiră din înțelepciunea și frumusețea lor, și, totuși, unele din aceste capodopere n-au trecut, tipografic de la mîna mîncă. Dacă în vechiurile mai vechi multiplicarea prin teaze norvegice, uneori, ca pret mijlala umilului copiat, secolul al XIX-lea și cu atît mai mult al nostru nu mai pot invoca nice cheltuielile pecuniare și nici spațiul tipografic cînd e vorba să justifice penuria unor asemenea importante cărți. Din fericire sistemul cultural care mai deține în manuscrise capodopere. Numai că această situație, cîm o mie și unu de motive, nu mai poate dănuși. I este dat timpului nostru să facă și în acest domeniu o largă și conștientă lucrare de restituție și integrare. Cu tăcîștura de multă vreme devenite rarități, cu manuscrise care și așteaptă încă editarea (și parte din ele, catalogarea), studii de exegeză și de sinteză întîmpină greutăți nu o dată insurmontabile. Apelul la vechii editîi, întocmit cu mai multă sau mai puțină precizie, este mai degrabă științific, cu tăcîșuri sau adăușuri nemarcate ca a-tare, au făcut să fie puse în circulație și să fie perpetuate în veac o seamă de erori. Preluate de către istoriile literare, chiar și de către cele celebre, aceste greșeli s-au preschîmbat cu timpul în neînțelepciune prejudecătoare. O înmăsurare și o cercetare a acestor prejudecări plecate de la erori evidente (un fel de „gramatică a greșelilor”) ar oferi un util studiu care ar atrage încă o dată atenția asupra necesității și importanței unor editîi noi, cu adăușuri științifice, bine întămurite sub aspectul metodei filologice.

Tara, Istoria limbii române literare, Buc., 1978, p. 73).

4. Volumul III, *Versuri*, cuprinde *Stihuri la înmăsurat* (herb a. Moldovei), *Danșii* (Făclă Moldovei), *Păcitură în versuri* (Stihuri despre originea latină a românilor), *Apostrof*, *Din Paracelșul Preacuratei Născătoare de Domneșcu*, *Din Măltăvăle de-șeșele*, *Din Viața și petrecerea svinților* (stihurile). Din *Parimitile preste an și din alte scrieri*. Este prezentă în lista cără dînd avam între copertile aceluiași volum o imagine (chiar dacă pe alcăuri fragmentară) a tuturor scrierilor în versuri ale lui Dosoftei. Cîteva dintre aceste lucrări sînt atribuite acum peștru prima dată lui Dosoftei, iar editorul uzează la Note și variante de un scrupulos, înțelegînd filologie de restabilire a paternității. Astfel, se trece de la Miron Costin la Dosoftei (Stihuri despre originea latină a românilor), tot de la același la autorul *Psaltirii în versuri*, *Apostrof* etc. Neîntîm în problemă, cu toate că argumentele lui N. A. Ursu nu se întîm prin mîna lui Dosoftei deosebîță lășăm îmămuririle acestea pe seama specialiștilor, mai ales că acela cu care „polemizează” filologul ișean sînt, la rîndul lor, recunoscute personalități în domeniu.

Din *Notele* lui N. A. Ursu mai reținem două aspecte care ni se par foarte înțelegătoare, nîl, faptul că Nicolae Iorga a editat în 1917 la Iași o broșură (32 p.) cu versuri antologate din *Psaltirea* lui Dosoftei, precedînd selecția de o poezie originală, *Lui Dosoftei Mitropolitul*, necunoscută pînă astăzi exegetilor marelui istoric. „In mod surprinzător, poezia aceasta a lui Iorga (...) este primul omagiu în versuri adus primului nostru poet...” (p. 41). Și mai curios este faptul că a această broșură se pare că „a fost difuzată ca material de agitație pe front, în 1917” (p. 41), înfăcîșînd sentimentul patriotic al combatanților. Al doilea aspect, pe care-l reținem, este că Iorga lășînd și aici pe seama specialiștilor validarea ipotezei lui N. A. Ursu, se referă la demonstrația pe care o face editorul cu privire la importanța contribuției a lui Dosoftei la traducerea Bibliei care a apărut la București în 1688!

5. Care, din fericire (și cum nu se întîm în toate cazurile similare), beneficiază de un *Cuvînt înainte*, pe cit de comprehensiv față de totalitatea operei dosofteiene, tot pe atît de pregnant și argumentat, îl semnează Al. Andriescu. Studiul, aproape o sută de pagini (cu literă mică) — probabil cel mai lășînd de pînă acumă închinat operei dosofteiene —, o mică monografie în fapt, se poate prechîmba, prin reluare și amplificare, într-o adevărată monografie.

6. Reducînd conlucrare între editor și prefăcitor! Acesta din urmă e și dinșul nu o dată polemic, și pe drept cuvînt, pentru că, și în planul valorificării operei lui Dosoftei trebuie spulberate o sumă de prejudecări irradăcate. Este îndesăbi sublinia de către prefăcitor tena viguroasă, de o peccie înconfundabilă în care adăugă o el pasimilor traduşi al proorocului David, luminînd contemporanii ca și urmașilor (vezi broșura mai sus pomenită a lui Iorga) pericolele cu care aveau să se întîmpine, precum și încrederea, fără lășădă, în viitorul neamului. Controversa lui A. Andriescu atît cu prejudecările perpetuate în cultura noastră ca și Dosoftei în poezia pasimilor ar fi urmat exemplul polonezului Jan Kochanowski, cit și cu cel mai recent susținător polonez al acestei aserțiuni, Henryk Misterak (1970), este pe cit de scrupuloasă pe atît de edificatoare. Concluzia este clară: Dosoftei s-a întîm în scrierile autohtone, *Psaltirea schebăni* și *Psaltirea* lui Costin, în primul rînd, împingînd o netăgăduită și recunoscută pentru oricine viziunea românească asupra imaginilor biblice.

Revelator și cu deseabire surprinzător! Este și capitulul din prefăcitor care demonștrează (crede-mi pe cuvînt noi), că Dosoftei „este un porocător la fel de lășînd ca și Ion Neculce” (p. LXXVIII). Din „Ilustrațiile” lui Al. Andriescu în sprînjul aserțiunilor sale, reproducem acest portret a lui Ion Zlatos, „prof de școală” svințit Ioan era scund, mare la cap, subțire la trup șterle, plecăt nasul cu nări mare, plăvăl albent, găvănă la mellei ochilor, și bulbuși mare la ochi. Din ce să timpă a fi vesel la căutătură și cu luocare luminînd. Săvăi (măcar n.n.) că la alăită geritură să vedea mîhnit. Gol și mare la frunte. Și cu multe șircuri la frunte. Drechile mare, barba mică și rară. De cămînă înfîlț, amedior, galbîn. Făclie trase înnoștru de adîncul postului. Atîta-l de dinșul a zice că cu cuvîntul pre toți elinși au întrecut. Și oșăbi la greime gîndurilor și la lesnea și înflorita graiului...”

Gheorghe Suci

CRISTINA SUCIU

Descintec

Fie ca poșii tîi să fie lini
Și tîpăle-ți să-ți curgă printre spini
Și palmale să săvîșească
Negru orb să-l învîrtească
Vinul sterp să-l țesuască
Zei, stătuți din oase-albastre
Gîod, romane caște, vînt,
Albul gînd
Să plîngă tu mînd
Lutui sună
Sub cîlpa poșii tîi să fie lini.

Lui Chirico

Mîinile
Mi se culcau în oreșle
Lui Chirico
Toriid accedă
Și rînjîi pustiu
Și zîmboșoale de la
Imi lînicu
Jocul
Mai departe de pleoapă
Imi albu
Imi aspru
Și ficăre imi strepeză poarta
Cecit calendar
De stătuți.

Soroc uitat

Ai venit fluier înalt
Să-mi mîngîi buzele
Cu mi te pot culege
Mi-ai dăruit un număr
Cu nărac
La marmozat cerbilor
De-atunci la ficăre sebor
De slîșii de vece
Imi joc cartea neînțeleasă
Și țoi imi cer plata
Copăcilor tîoi
În miez de noapte.

Ardeleană

Și vinul se-naltă
Pînă prozic
Spre albele plete
Și cîntul bîtrîn
La țigete pleoapa
A rod
Și creștem ocol simțitor
Bucătorii mesoi
Și cupeni dănuștoare
Ne drămuieșe apale
La ceasul nuntit
De cocoi

Prezențe scriitoricești

Ațiuni ale Uniunii Scriitorilor la Sibiu

COLOCVILE REVISTEI „TRANSILVANIA”

● În zilele de 28-30 iunie 1979, în sala de festivități a Comitetului județean de cultură și educație socialistă Sibiu, în prezența lui George Macoveșcu, președintele Uniunii Scriitorilor, și Ion Munteanu, secretar al Comitetului județean de partid, s-au desfășurat colocviile de critică ale revistei „Transilvania”, manifestare ajunsă la cea de-a III-a ediție. În cadrul recentei sesiuni au prezentat referate și au luat cuvîntul: Vasile Avram, Mircea Braga, Vasile Chifor, Liviu Clărieș, Constantin Crișan, Ilie Guțan, Franz Hodjak, Ion Ianoși, Adriana Iliescu, Gelu Ionescu, Romul Munteanu, Marian Păpa, George Nistor, Eugen Onu, Marosi Păter, Titu Popescu, Al Simion, Dolores Toma, Radu Toma, Mircea Tomus, Ecaterina Tarlîngă, Laurențiu Uilei, Boia Ursariu, Smaranda Vultur, Mircea Zăciu.

Au participat, de asemenea, la lucrările colocvilor: Marin Preda, Constantin Chirilă, D. R. Popescu, Franz Storch, Mircea Radu Iacoban, Anghel Dumbrăveanu, Dan Tărbîlă, Romulus Guga, Ilarie Hinoveanu, Traian Iancu.

ADUNAREA GENERALĂ A ASOCIAȚIEI SCRITORILOR DIN SIBIU

● În aceeași sală, în după-amiază zilei de 30 iunie 1979, s-au desfășurat lucrările adunării generale anuale a Asociației Scriitorilor din Sibiu.

Desene de Raluca Grigoreș

La lucrări au participat George Macoveșcu, președintele Uniunii Scriitorilor, Constantin Chirilă, Dumitru Radu Popescu, Maria Preda și Franz Storch, vicepreședinți ai Uniunii Scriitorilor, Traian Iancu, membru al Consiliului Uniunii Scriitorilor, Mircea Radu Iacoban, Anghel Dumbrăveanu, Dan Tărbîlă, Romulus Guga, Ilarie Hinoveanu și membri ai Asociației.

Mircea Tomus, secretarul Asociației, a prezentat informarea cu privire la activitatea Asociației Scriitorilor din Sibiu de la înființare pînă în prezent. În continuare, Titu Popescu a reieiat succesele obținute de membrii Asociației în domeniul producției editoriale; Mircea Braga a subliniat sprînjul acordat de membrii Asociației activităților culturale inițiate de Comitetul de cultură și educație socialistă; iar Ion Mircea a vorbit despre activitatea desfășurată în cadrul cînașurilor literare din județul Sibiu.

Simbăt 30 iunie, conducerea operativă a Uniunii Scriitorilor, în frunte cu tovarășul George Macoveșcu, președintele Uniunii Scriitorilor, a făcut o vizită protocolară la cînașul Vasile Bărbuleț, prim-secretar al Comitetului județean de partid. Cu acest prilej, a avut loc un schimb de păreri cu privire la activitatea Uniunii Scriitorilor și la realizările obținute de oamenii muncii din județul Sibiu.

CONFȘTURI DE LUCRU A CONDUCERILOR ASOCIAȚIILOR DE SCRITORI

● Duminică, 1 Iulie 1979, în prezența președintelui Uniunii Scriitorilor, George Macoveșcu, a avut loc consfășurarea de lucru a Conducătorilor de asociații de scriitori din țară la care au participat: Marin Preda și Franz Storch, vicepreședinți ai Uniunii Scriitorilor, Constantin Chirilă, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor și secretar al Asociației Scriitorilor din București, D. R. Popescu, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor și secretar al Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca, George Bălășă, secretar al Uniunii Scriitorilor din Brașov, Mircea Radu Iacoban, secretar al Asociației Scriitorilor din Iași, Mircea Tomus, secretarul Asociației Scriitorilor din Sibiu, Anghel Dumbrăveanu, secretarul Asociației Scriitorilor din Timișoara, precum și Romulus Guga și Ilarie Hinoveanu reprezentînd asociațiile din Tg. Mureș și Craiova, și Traian Iancu, director al Urfului Scriitorilor.

Omagiu lui Gheorghe Lazăr

● În ziua de 2 Iulie 1979, un grup de scriitori în frunte cu tovarășul George Macoveșcu, președintele Uniunii Scriitorilor, a depus o coroașă de flori la mormîntul marelui cărturar Gheorghe Lazăr, în cîmîntul din comuna Avrăg, județul Sibiu, cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la nașterea acestuia.

● În cadrul manifestării „Antenele cărții”, organizată de Biblioteca Centrală Universitară, a avut loc evocarea „Gheorghe Lazăr” asuștinută de George Macoveșcu, președintele Uniunii Scriitorilor, care a vorbit despre viața și activitatea marelui cărturar român.

SPORT Cortina

● Minata Cupel s-a jucat și ea. Ediția din acest an nu a fătut knock-out favoritul. Steaua, specializată în această competiție subalternă campionatului, a cîștigat trofeul pentru a 13-a oară în fața Sportivului studentesc, o echipă care depășește toate ambalșile deja dinaintea finalului. A fost o întîlnire de nivel mediu în care temporizări și sărbătorii au paselor studenților l s-au opus cu succes argumentul și jocul pe contrastat al militărilor în care Samsy, Dumitru, Stoica, Zamfir, Marcel Răducanu, au excelat. De o parte am văzut o echipă care cașă poarta îndolung și fără convingere, de realitățile parte o echipă care era conștientă că nîmpe nu este mai important din tot terenu de fotbal decît spațiul comic (atît al adversarilor, cit și cel propriu). Steaua a creșut că va învinge. Sportul, cu rare lașucenți de orgoliu, nu. Etanșu, care atît dată era apasatul studenților le-a apăsîntat de data aceasta, militărilor (de altele, de cîtiva ani, etanșu nu mai caracteriză jocul echipei studențescului). Beneficiar indirect al victoriei Stelei, este Universitatea Craiova care capătă, atît, în ultimul moment dreptul de participare în Cupa UEFA lășînd pe Poli Iași să-și dispute cupa balcanică. Păcînd suma echipelor care ne vor reprezenta în competițiile europene, observăm că, totuși, ele sînt cele mai bune de la noi: F.C. Ar-

ges, Steaua, Dinamo și Universitatea Craiova. De altele, tot ele au fost, adăugîndu-le încă 2, 3, echipele care, în acest campionat, au luptat pentru primele locuri, departe de mîlnina retrogradării în care s-au zăbăt toate celelalte. Din păcate, aritmetice, ele constituie doar o minoritate într-un campionat în care cel mai lășînd și sărbătorit antrenor și jucători sînt cei mai slabi, cei ce abia reușesc să evite, după chinuri și suferințe jălnice, retrogradarea, singura lor obsesie cu care încep și sfîrșesc competiția. Nu întîmplător majoritatea mediocri își impune punctul de vedere în fața minorității cotornind nivelul campionatului la limite foarte joase, obligînd-o chiar să se comporte în jocurile care o interesează conform mentalității precare și mercantile. Din acest moment, echipele care alung să ne reprezinte în cupa campionilor europeni sau în Cupa UEFA, mereu cam aceleași, nu știu să cîștige în fața adversarilor străini. Ele sînt nepregătite pentru victorie pentru că sînt expresia unui campionat în care înfrîngerea are alina și mai prețioasă decît victoriile proprii. Dacă pierdeți curare și curare sîntem primii sau ultimii; conducătorii de echipe, antrenorii și jucătorii nu fac altceva decît să calculeze, cu pînzurile în mînă, înfrîngerea celorlalți. A fost de ajuns să se întîmple minunea de la Acad și UTA să

cadă în B lășîndu-l locuș său celor care a învina. Minuși însă, este împede, nu mai pot și fătute și în competițiile de mare anvergură, Cîștigă întotdeauna tot o echipă cu cășă, o echipă care reprezintă, de obicei, un campionat în care lupta pentru titlu angajează majoritatea participanților, confortu angajamentelor, contractate de antrenori și jucători. Nașionalele constituie de jucători acestor echipe care se străduieș, an de an, să îmbrace tricourile de campioni și nu să-și serbeze cu fast nemeritit supraviețuirea în divizia primă, domină fotbalul internațional. Aceasta este o chestiune de mentalitate. Poși să faci și condiție fizică, poți să cîștigi și deprinderi tehnice, înainte de toate trebuie însă să înveți să vrei să fii primul, jucător du-ți gansa pînă la capăt. Dacă nu vor înlejește acest lucru, echipele care ne vor reprezenta în competițiile europene se vor comporta ca și pînă acum, adomă celor din competițiile interne, frustrîndu-ne în continuare de victorie.

Ulise
F.S. Golul anulat de arbitru N. Răinea, în meciul Steaua — Sportul studentesc, a fost un gol regusător. El mai era pe deasupra și urmarea unei execuții tehnice senzaționale a lui Octavian Ionescu. Entuziasmat de jocul Stelei, Ulise a utat să înregistreze acest lucru. N. Răinea e un arbitru autoritar dar asta nu e totul.

Discobol

John M. Lynch e un cunoscut poet și prozator american, de origine irlandeză. A studiat la Oxford, a fost „romancier în rezistență” la prestigioasa universitate John Hopkins (SUA). A predat literatura engleză și americană la universitățile din Viena și Bruxelles. E director al Festivalului Internațional de poezie al lui Antioch College. Printre cărțile sale mai recente amintim romanul „Un soldat american” (An American Soldier), o virulentă condamnare a inumanității războaielor și volumul de poeme „Alegorie a focului” (Allegory of Fire).

John M. Lynch

Aterizind la București, iunie 1978

Deasupra soarelui legănați în întinerie sintem între țări, între glasuri nesiguri pe miștile noastre înălțate în această neașteptată liniște a serii palmele deschise respiră petalele negre ale florilor pentru cei morți ca și pentru cei nenăscuți sintem același

dimineața lumina e trandafirie-galbenă soavie iar în timp ce copiii cohoară din sămînța roșie a soarelui din tăcerea visului în care mama s-a confundat

IMAGINI SIBIENE

cuvintele străine risipesc visul din așul Imagini sibiene cercul necuprins al pietrelor verzi această pală lumină a ferestrelor albastre din cercul lui Grosser Ring trup dinăuntru al văilor argintii dangăit al clopotelor de fier

ne invităm prin lăuntru treceră prin vieți de femei de mult pierite străluciră povestiri imaginare numa fusesă așemini unor epifanuri pe enșie mășse alunecăm printre glasuri, cuvinte șoptite rămii legănat pe vezi înlăuntru cercului albastru al risetelor

În hiserică germană într-o raclă de sticlă dincolo de piatra de mormint răsare un altar frescă a unei femei sîngerinde miștile ei degetele însemnate cu răstignite culori

soarele soarele ridicîndu-se pe străzile în întinerie

tatul e atît de neașteptat mișcarea dinlăuntru cercului de piatră al aragului, trepte treptele încajurînd cercul mai strîns al glasurilor din presajmă.

Lingă Pitești în liniștea lunară care te leagă de incerta mișcare a nenăscuților turnurile rafinărilor sint niște baghete de vrăjitori flăcări învaltoare flori se deschid ca într-un film grăbind deschiderea lor și timpul e în această clipă schimbat la infinit în umbrele de piatră ale orașului

Inchiquieste-ți Piteștiul o copilă îți dăruie a floare roșie un ulcioar a maramă de mătase iată dorul îți spune să-ți amintești de Pitești și îți aduci aminte de un alt obraz de mina unei femei înălțată în mișcarea morții mistuită acum în cea mai elementară materie în alchimia amintirii schimbată așemini cenușii în ochișii copilăriei prezența de mătase a respirației ei totuși sint alci și Piteștiul e o floare și miștile fetei sint acum de lumină ca și dorul simțit în visarea dimineții

Înlăuntru minăstirii Curții de Argeș o femeie cohoară din picturi și ne călăuzeste pe lingă altarul pătrat

PREMIUL «MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA» PE ANUL 1978 ACORDAT RECENT LUI DAMASO ALONSO

Decernarea premiului „Miguel de Cervantes Saavedra” — maximă recompensă și recunoaștere a operei literare — totale a unui scriitor de limbă spaniolă — poetului, filologului, eseistului și criticului DAMASO ALONSO a coincis anul acesta cu comemorarea a 363 de ani de la moartea genialului creator al lui Don Quijote. Autor al volumelor de excepție: Poeme pure — 1921, Vintul și Versul — 1925, Intinecatata sifre — 1924, Copiii miniei — 1924, Om și Dumnezeu — 1925, Farmecul vederii și Cîntecul pentru Flutur solă — 1927 (în poezie); Limba poetică a lui Góngora — 1927, premiul național de literatură, Poezia lui San Juan de la Cruz — 1924, premiul Festerath al Academiei spaniole, Poezi spaniole contemporane — 1929, De la Secolele obscure la Secolul de Aur — 1928, Poezia spaniolă, Incercare de metode și limite filologice — 1927, în românește de Sorin Măruțescu, Ed. Trinitas 1927 (în corectare și critică literară) — pentru a nu trece în revistă decît titlurile principale ale unei opere vaste, strălucite, incitante, în devenire —. Director al Academiei spaniole, personalitate literară aparținînd Ilustrat Generalii a lui 1827, magistrul al unor noi promotori de scrieri spaniole, îndreptătorii poeziei, Damaso Alonso este astfel cel de-al treilea laureat al Premiului, după Jorge Guillén și Alejo Carpentier. Demn de toată atenția este și faptul că în acest an, pe lista candidaților la premiul „Cervantes” al doilea nume de rezonanță, propus de însăși Academia spaniolă, a fost Juan Carlos Onetti, renumit povestitor și romancier uruguayan.

lumina de piatră l se prelinge printre degete și femeia se face deodată floare și miștile ei petale glasuri ne învălute în lumină și unul în fața celuilalt sintem schimbăți neînecetată pierdere a opula în celălalt trecere necontenită a omula prin amintirea celuilalt rine e visătorul fără nume acum unde sint cîntecele pe care le-am rătăcit...

Visul tatălui meu

Sint în Irlanda, trec pe lingă tatăl meu. E un prunc fatăl meu mai puțin la făptură decît fiul meu. Vorbim în șoapte, lingă zidul de piatră miștile noastre ating florile dalbe, ne sărutăm. În lumina blindă de peste capetele noastre lînce nevăzute păsări și se întore prin cerul alb — ochiul păsărilor, strigătul păsărilor. Mi le arată. Așezută, spune. Caută un semn. E atît de nevirștat, e un prunc mai puțin la făptură decît fiul meu. Plîngem împreună, el pleacă în America. Mă vei urma, mi șoptește. Nu, îi răspund. Nu. Ne ștergem ochii unul celuilalt cu miini așemini, mărunte.

Visul

În teama de ochișia mării din copilărie vintul valurilor se țintuie în lumina reavănă e vintul doar — e vintul e vintul doar — înlăuntru inlunecatului cerc al șoapțelor înlăuntru ochișului negru al copacului făcerea nopțată e ochișul e povestea la necunoscută, fără amintiri alci înlăuntru cercului de copaci, aici ploaia începe, începe a se zidița din adîncul reavăn al pămîntului urcînd din lumina interioară a lăcerii tale înlăuntru aripiilor de beznă ale păsării care sîrșește ploaia ascultă strigătul ascuțit, scurt, al extazului urcînd

In românește de Radu Lupan

Două poeme de Dámaso Alonso

Socotitorii de stele

Sint oșosit. Privesc orașul — un oraș oarecare — unde trăiese de douăzeci de ani. Nu s-a schimbat nimic. Copilul numără stelele zadarnic dintr-un halcon vecin. Dile e-am început și eu... Dar el mă întrece: nu izbutesc să-l mai ajung: Una, două, trei, patru, cinci... Nu izbutesc să-l mai ajung: Una, două, trei... patru... cinci...

spectacolul lumii

Văzut de Ioan Grigorescu

Ugaritul este cea dintîi școală unde Pămîntul a învățat alfabetul. O atestă arhiva scrisă pe plăci de lut ars, într-un alfabet cuneiform, cu 30 litere, scoasă de sub pămînt de lângă unu fără sîrlan acum cincizeci de ani. Orașul-cetate se află la un kilometru de Ras Shamra, la zece de Latakia, și la o fugă de cal de tărîmul Mediteranei. Se știe ceva despre un oraș numit Ugarit după un text descoperit la Mari. Se mai știe ceva despre doi regi care domniră în orașul misterios, ce făcuse pierdut pentru vece, și numele lor era Yakarum și Nikmadu. Dar unde se afla Ugaritul? Iși făcuse culeș, undeva, în anmul pămîntului acoperindu-se cu lînjolul țării întinse. Și de-odată, făcînd ngor pentru piinea trupului, plugul unu fără n-a mai întors doar brazda, ci a dat peste piinea sufletului — o pagină uitată, ștearsă din memoria lumii și din istoria umanității: Ugarit.

Un oraș-cetate fenician, aparținînd „arhitecturii friclii”, fără a fi fenolob, ci doar prudent față de amenințarea hitită care venea dinspre Nord, și față de incursiunile enigmatice „popoare maritime” aduse de valurile și curenții Mediteranei. „Arhitectura friclii” înseamnă ziduri groase, bastioane, case fără ferestre, morminte ascunse vederii, turnuri de strale, arcași mereu la posturi. Și aici, ca în atîtea alte locuri, o istorie „făcută” de curciorii, deși ea ar trebui să aparțină în primul rînd băștinășilor, celor ce au zidit și au înălțat o civilizație. Năruval scriitor se repetă paradoxal: Toți au scris despre cel aduș de vinturi, uitînd pietrele ce rămîn înțelucăna sub succoalele învelitoare. Conectivul s-ar impune; dar istoria are nevoie nu de legende, ci de atestate documentare. Cel ce rămin, cel ce dănuiesc, lei refar orașele surpate, nuncesc, trăiesc, iubesc, se înmulțesc, luptă, și prea arareori găsece vreme să scrie despre ei înșiși. Uneori se petrec din vîrstă lent, alteleori, violente. Sint orase care au murit trespă, în agonii prelungele peste vesucir așa cum sint așezări dispartute beuce, prin cine știe ce cataclism, ori prin foc și sabie Ugaritul, cel ce cu o mie cinci sute de ani înainte erel noastre a dat lumii primul alfabet, s-a stins dintr-odată, pe neașteptate, ca un înjunghiat rățacit pe drumurile întinate din noaptea istoriei. Orașele mor ca oamenii, înecîrți subit...

Fenicienii se transportau în vremea aceea în Cartagina dar ugariticii ca și cel din orașele-regate Biblos sau Tyr, rămăseseră alci, să reziste puhoanelor. Deuă veacuri din istoria diplomației vechii sint scrise pe tabletele de lut ars descoperite la Ugarit. S-a păstrat întreaga arhivă a corespondenței dintre Suiululuma, înmăratul hitită, și Nikmadu, ultimul rege al Ugaritului. Din partea pericului amenințării, imprescătii, hileșteme, condamnării, lui ceea ce cel mare poate răci în obuzitatea outerii lui la urechea celui mai mic și mai slab: din partea celuilalt — chemări la rațiune, apeluri la constituință, jurăminte că la țara trasa din țeață, va răscunde prin sabie... Pînă într-o zi fărîlăcă amindoră, Cuptorul în care se coaceau tabletele de lut și în vatra căruia s-a scris pentru ultima dată focul, s-a cîrălît bruce lăsdind piinea sufletului necoactă. N-a mai rămas piatră pe piatră, N-a mai rămas om în vîrstă. Explicășia nemorocirii s-a scris în curucul surpat să fie citită pe-le bruci și cîră de vîscum să scrie. Scribul abia așezat să traduce în limba hitită a împăratului hitită. Nu mai rămasă învece-

REVISTA STRĂINĂ

CU PRILEJUL Anului Internațional al Copiului, editura londoneză Viking a publicat o carte cuprîndînd cercetările unei echipe de reporteri, THE INSIGHT TEAM. În editura Sunday Sunday Times al London cuprîndînd cercetările actualelor urmări ale Thalidomid, acea șta zisă cămănt de ce urma căruia s-au născut zece de mii de copii deformat fizic și handicap mental, sedativ largul de o vinovată și sfîrșitoare reclamă. Lupta două timp de zece ani în jurul de către părinții victimelor împotriva companiilor de droguri, înbraț un caracter de spoece, pînă seama mai ales că legile engleze împiedicau presa să ancheteze această tragedie națională, iar vîscum să scrie. Să scrie însuși nega tomeniticia reclamei părinților. Situația a durat pînă în 1977 cînd se strîns alțul Times poate scrie liber în cadrul unei debateri naționale despre dezarul Thalidomid, atîntînd atunci și celui presat în problema de asemenea propoziții. O EXPOZIȚIE de o factură foarte originală s-a deschis în partea veche a orașului Tallin, espalia R.S. Estoniene. Alci, între zidurile gresiale ale unui fost subscuțel se păstrază instrumente muzicale, note, manuscrise de operă și simfonii. În standuri se află instrumente militare de alamă, cornuri de vîntoacere, orgă de casă și plane. Colecția de instrumente cu clape are, în frunte un pian modern de concert lucrat de excelentul meșter Ernst Hill de la fabrica de plane din Tallin. Acest pian e fost dîntu cu medalia de argint la Expoziția universală de la Bruxelles. În vîrstăle expoziției sint expuse vîrte lucrăte de mar meșteri, casele muzicale simple, vechi polifone și orchestraționale, cum li se spuneau în secolul trecut automațelor muzicale.

Piinea sufletului

ții, nu mai conținea blesteme, nici amenințări. Ci toată era miere și disperare implorînd ajutorul. Năvăleau misterioasele noroade ale mării pustind totul în calea lor și răvășind imperul hitită.

Sulluluma II cerea lui Nikmadu să-l ajute, să-și stringa oștile, să iasă în calea năvălitorilor. Dar prăpădul a fost mai lute de plicor ca trimișii împăratului Ugaritul a fost ucis înainte ca Nikmadu să afle avertismentul hitităului. Ce lecție pentru contemporaneitate!... Imperiile s-au dus, hegemonii s-au îngropat în cîmîrîl hegemonilor, victimele lor au fost nimicite, dar n-au amuțit. Ugaritul i-a supraviețuit alfabetului preluat de toate popoarele Orientului Apropiat. Treizeci de secole fiecare reprezentînd o literă O consoană Vocelele nu fuseseră încă inventate. Dar, prin el, cuvintele se alcătuiă și oamenii puteau comunica prin scris. Cel mai bogat testament al unui mort: Piinea sufletului. Și un poem pe o placă de lut sunînd și astăzi ca un avertisment, „Zece Anni, către fratele ei, Baal”: „Am o dorință, și-i voi da glas, / Am ur mesaj și-l voi repeta. / Este mesajul pomului, este șoapta pietrei / Geamătul cerului dialogînd cu Pămîntul / Și cel al Oceanului, cu stiele. / Îți voi aduce însemnarea / Ca tu să înveți cerurile. Făcînd ca mesajul meu. / Să atîngă la noroadele ce noulază Terra... / Sintem oameni, oameni, oameni...”

Poemul acesta a fost scris cu patrușprezece secole înainte erel noastre. Sase veacuri după ce scribul i-a scrijelot în lut și i-a vîrit în cuplor, undeva, în Ellada, se năștea Homer... Literatura pămîntului literaturii deriva din alfabetul Ugaritului.

Am strania senzațe că, alci, nu cale pe pietre, ci pe consoane. Deur urletul morții e compus din vocale.

Ecoul acestui urlet îl aud la celălalt capăt al Siriei, răsfrînt de alte ruine. E Kuneitra. Aproape 2500 de ani s-au interpus între tragedia Ugaritului și cea a Kuneitrei. Peste trei milenii în care omul ar fi avut timp îndelung să învețe cu încoșamții războiele, distruceri, genocidul, Ugaritul a inventat alfabetul, Kuneitra a încercat să inventeze rezistența în fața prăpădului. Ambele orase au murit de o moarte violentă. Primul, acum aproape trei mii cinci sute de ani. Al doilea, în zilele noastre. Ruinele sint la fel de hide și ele amintesc deopotrivă, cum somnul rațiunii poate zămisli monștri. Străbat în fostul oraș din valea Golan — iar cuvîntul „Golan” înseamnă în arabă „Pămîntul Rătăcirii” — ruine fără importanță arheologică. Nu se vor găsi aici nici scrișori de implorare, nici de regret. Ci doar vetre prășite. Poate cămine părășite în grabă în fața prăpădului. Un prăpăd sistematic, desfășurat după stilul „rodă” de alții, la Lidice și Oradour. La încearea ostilităților arabo-israeliene, în 1967, orașul a primit prima și cea mai grea lovitură după care au urmat altele care l-au transformat în mînges de ping-pong a Pămîntului Rătăcirii după unșprezece ani de lupte. N-a mai rămas piatră pe piatră. Deur un chiparoc, și turnul de vînt vîrful căruia s-au dirijat operațiunile de nimicire totăți din timpul retragerii vremelniceilor ocupanți.

Asta e „zece, zana” a Kuneitrei. Și ea nume primitivă orășele-mărit ale unei lumi pentru care lecțiile istoriei rămîn nevăzute.

Sintem oameni, oameni, oameni? Oameni?

poeti austrieci

CRISTINE BUSTA Întîlnire de ziua magilor

Eu nu știu dacă au existat. Au trecut prin timp, fără stea, în urma lor doar alaiul propriilor urme-n nisip.

Unul ducea azimă moale, al doilea burduful cu apă, invelitori calde al trelea.

N-am întrebat nimic și de nimeni, aduimează și frăgezi cu urechea. Cuiulni făneau stins în vînt.

Deodată văzură pe marginea dunel înaintea lor strălucit asin. Fără muget, parea că așteaptă, căzui în genunchi.

GEORG DROZDOWSKI

Prin grădina mea mișună — atînguterniei — roboții.

Floriile nu mai împraștie culori și mireasmă. Un computer le programează și-i dă chip primăverii.

Un fir de lărbă, verde și fraged, țîșnește în lumină!

Cu oită nîmire îi învîdece eu curajul!

HERBERT KUHNER

M-am trezit

Între-o bună dimineață, mă trezesc și mă uit în oglindă și văd două pete ciudate și vile pe fruntea mea.

Curios, m-am gîndit eu, doar nu mi-am izbit capul de nimic sau, poate, fotuși.

O zi mai trîziu, văd, spre marea mea spalmă, cogeamile două cucuie din cele două pete răsărînd.

Ca să le ascund, mi-am pieptănit părul pe frunte, dar n-a folosit la nimic. Cele două cucuie creștea.

Am început a purta pălărie înău pe ochi, ce să fac, totuși, cum să porți pălărie prin casă, am dreptate sau ba?

Astfel înclt, fără rușine, nu am făcut tuden dintr-odată. Într-o zi am adine pălăria ead înțelucim enoacești.

În sfîrșit, ca să-mi ogurez situația am lăsat două găuri în pălărie cum ai face cu sombrero-ul unui măgar și atunci cornele libere-mi deveniri.

In românește de Dragoș Vicol

WALTER NOWOTNY

Nisip în ochiul aligatorului

Dață arunci nisip în ochiul aligatorului îl tulburi privirea. Viața încelește din roirea țîntarilor, în plătosa lui. Duboșea-i învaltoare trupul, enoape fără ramuri. Nopatul îi cască pările cînd a pasăre își eufundă cîntul în ele.

Cit nisip ar țerebi aruncat în ochiul omului dață el zace împins și levit ca un aligat, în mlaștina vremii, fără ca măcar nările să-i tresară.

In românește de Nora Iuga

Nu-i pune nici un trîu călătorei dar construește-ți casa pe o stîncă tare.

În grădiniile continentului vor înflori toate popoarele iar noi vom aparține unei patrii care nu doar în pașapoarte există.

Profesiunea noastră de credință nu e un steag ce flutură în vînt.

Cînd pe apa fluvier vine dimineața, puseșe-aligat pe maluri țîneretea.

LEV DETELA

Nașterea noului

Burg incendiat în vîlvăția vîntii. În noaptea și însingurat dans începe fără sunet. Călătorele, pallă ce moarte, într-un decor metalic strigătul dușmanului în bălșul din mijlocul nopții. Burg incendiat într-un rusu decar. Totul e decăzut, totul renaste cu vechea însemnătate. Puli de lup al dușmanului pîndesc în uriasa noaptea. Călătorele cîntă lîpt de lîră în mijlocul cerului rusu. Neteștelul cîntec al morții în vîlvăția vîntii. Burg incendiat într-un decor neînșuflețit.

In românește de Matei Gavril

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Școlii Nr. 1, tel. 17 32 88
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96
ABONAMENTELE :
3 luni — 13 lei ; 6 luni — 26 lei ; 1 an — 52 lei
Tiparul executat la :
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCINTEII”
Paginator Dobre Marian